عشق، ویژگی جنسی، مادرسالاری و جنسیت

نویسنده: اریک فروم

مترجم: ملیحه مغازه‌ای

www.ketab.ir

انتشارات آشیان

Love, Sexuality, and Matriarchy About Gender
Erich Fromm

سرشناسه	:	فروم، اریک، ۱۹۰۰ - ۱۹۸۰م. Fromm, Erich
عنوان و نام پدیداور	:	عشق، ویژگی جنسی مادرسالاری و جنسیت/ نویسنده اریک فروم؛ مترجم ملیحه مغازه‌ای.
مشخصات نشر	:	تهران: اشیان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۳۰ ص.
شابک	:	978-600-7293-65-2
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	عنوان اصلی: Liebe, Sexualität und Matriarchat.
موضوع	:	نقش جنسیت، Sex role تفاوت‌های جنسی (روان‌شناسی)، Sex differences (Psychology)، مادرسالاری، Matriarchy، پدرسالاری، Patriarchy امورجنسی، Sex (Psychology) ، عشق، Love
شناسه افزوده	:	مغازه‌ای، ملیحه، ۱۳۳۱-، مترجم
رده بندی کنگره	:	۱۰۷۵HQ
رده بندی دیویی	:	۳۰۶/۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۷۵۱۴۸۳
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیپا

www.ketab.ir

انتشارات آشیان

عشق، ویژگی جنسی، مادرسالاری و جنسیت

اریک فروم

مترجم: ملیحه مغازه‌ای

صفحه‌آرایی: ابراهیم توکلی

طراحی جلد: محسن سعیدی

چاپ اول: ۱۴۰۱

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰۰۰ ریال

مرکز فروش: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، کوچه فاتحی داریان، پلاک ۵، طبقه اول

تلفن: ۶۶۹۷۲۷۹۲ تلگرام و واتساپ: ۰۹۹۰۸۹۸۴۷۵۷

Ashian2002@yahoo.com

ISBN: 978-600-7293-65-2 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۹۳-۶۵-۲

تمامی حقوق این اثر محفوظ می‌باشد. تکثیر یا تولید مجدد آن به صورت کلی و جزیی و به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و نشر الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مطالب

مقدمه ویراستار ۷

بخش ۱: حقوق مادری و خلقت مذکر ۱۵

۱- نظریات باخوفن درباره حقوق مادری (۱۹۵۵) ۱۷

۲- نظریه حق مادری و ارتباط آن با روانشناسی اجتماعی (۱۹۳۴) ۳۳

۳- خلقت مذکر (۱۹۳۳) ۶۳

۴ - کتاب رابرت بریفو درباره حق مادری (۱۹۳۳) ۹۵

۵ - اهمیت نظریه حق مادری برای عصر حاضر (۱۹۷۰) ۱۰۵

بخش ۲: تفاوتهای زن و مرد و شخصیت (منش) ۱۱۱

۶- جنسیت و شخصیت (منش) (۱۹۴۳) ۱۱۳

۷ - مرد ـ زن (۱۹۵۱) ۱۳۵

بخش ۳: جنسیت و ویژگی جنسی ۱۵۱

۸- ویژگی جنسی و منش (۱۹۴۸) ۱۵۳

بخش ۴: شخصیت (منش) اجتماعی و عشق ۱۶۷

۹- خودخواهی و خودشیفتگی (۱۹۳۹) ۱۶۹

۱۰- آیا ما هنوز عاشق زندگی هستیم؟ (۱۹۶۷) ۲۰۵

کتاب‌شناسی ۲۲۳

www.ketab.ir

مقدمه ویراستار

تا زمانی که حکمت جنگ شش هزار ساله‌ای را که بین زنان و مردان به طول انجامیده درک نکنیم روانشناسی زنان و مردان را نخواهیم فهمید. شش هزار سال پیش مردسالاری پیروز شد و جوامع بر اساس سلطه مردان شکل گرفتند. زنان به مالکیت مردان درآمدند و موظف شدند برای هرامتیازی، از آنان قدردانی کنند. در واقع، همان طور که فروید می‌گوید: "هرگز سلطه یک طبقه اجتماعی، قومی یا جنسی وجود نداشته که به عصیان، عصبانیت، نفرت و آرزوی انتقام‌گیری در افراد تحت ستم منجر نشده و همزمان احساس ناامنی و ترس را در میان ستمگران و استثمارگران ایجاد نکرده باشد."[1]

این کتاب خلاصه‌ای از تفکرات اریک فروم در مورد رابطه زن و مرد است. او معتقد است تفاوتی بین زن و مرد وجود ندارد که به این نابرابری‌ها منجر شود، بلکه نحوه برخورد و سوء استفاده از این تفاوت‌ها به نفع گروه برتر است که اهمیت دارد.

فروم در وهله اول، علاقه‌ای به وجود تفاوت‌های بیولوژیکی زن و مرد ندارد، بلکه چگونگی استفاده از این تفاوت‌ها در طول تاریخ بشری برای

---

۱. این جملات بخشی از گفته‌های فروم در یک مصاحبه است که در ۱۶ فوریه ۱۹۷۵ در *Italian Magazine L'Espresso* چاپ شد.

www.ketab.ir

او موضوعیت دارد. تفاوت بین جنس‌ها آمیخته با رابطه جنسی، بقای انسان را تضمین می‌کند. جذابیت یک جنس برای جنس دیگر در جلوگیری از سوء استفاده از تفاوت‌های جنسی برای سلطه اهمیت چندانی ندارد. نکته مهم در رابطه زن و مرد، تأثیر روانی کارکرد این تفاوت‌ها بر هویت و روابط انسانی است. از سوی دیگر، تلاش مردان برای سلطه بر زنان، جنگ بین آنها را تشدید می‌کند. به همین دلیل، فروم طرفدار جنبشی برای حقوق زنان است که از اصول نظام مردسالاری طرفداری نمی‌کند؛ زیرا اگر این اصول پابرجا بمانند و زنان از قدرتی که متعلق به مردان است، برخوردار شوند، "به‌عنوان انسان رها نمی‌شوند؛ این خصومت همچنان ادامه خواهد یافت و به‌طور حتم در هر دو طرف ایجاد نفرت خواهد کرد. استثمارگران و استثمارشوندگان هم مانند زندانیان و زندانبانان در یک قایق نشسته‌اند. هر گروه دیگری را تهدید می‌کند و از دیگری متنفر است و در عین حال از حملات یکدیگر می‌ترسند. بنابراین، مردان با وجود اینکه این‌طور وانمود نمی‌کنند، ولی از زنان می‌ترسند".

مشکل بتوان مسئله‌ای روانشناختی را پیدا کرد که به اندازه رابطه بین زن و مرد پیچیده باشد و تا این حد بحث و جدال برانگیخته باشد. دلیل آن ساده است: از آنجا که ما در نظام مردسالاری به سر می‌بریم، همه تحت تأثیر آن هستیم و با استفاده از کلیشه‌های رایج و به شکلی جانبدارانه در «جنگ جنسیت‌ها» شرکت می‌کنیم.

ما زمانی ذهنیت مردسالارانه را درک می‌کنیم که بدانیم الگوهای ادراک و اندیشه زن‌سالارانه واقعاً کدامند. فقط در این صورت است که میتوانیم تصویر درستی از واقعیت داشته باشیم. هر تحقیق معناداری در باره رابطه زن و مرد باید با تشخیص سوء استفاده از تفاوت بین آنها از زمان تأسیس نظام مردسالاری آغاز شود. خود فروم در اواخر دهه ۱۹۲۰

www.ketab.ir

پس از خواندن آثار یوهان یاکوب باخوفن[۱] و گفتگو با پزشکانی مانند جورج گئورگ گرودک[۲] به این موضوع علاقه‌مند شد و اگر بگوییم که موثرترین کتاب در بسط افکار فروم، کتاب حق مادری[۳] باخوفن بود، غلو نکرده‌ایم. نفوذ افکار باخوفن در نوشته‌های فروم در اوایل دهه ۱۹۳۰ دیده می‌شود. او در تمام کارهایش احترام زیادی برای باخوفن قائل بود و حتی در اواخر عمر، باخوفن را مهم‌ترین منبع اندیشه خود محسوب می‌کرد و هرگز از توصیه کتاب حق مادری به دیگران خسته نشد.

مطالب قسمت اول این مجموعه گواه گویایی هستند بر اشتیاق فروم به عقاید باخوفن در زمینه ساختار اجتماعی پدرسالاری و مادرسالاری. او نه تنها علاقه خود را به دیدگاه باخوفن نشان می‌دهد، بلکه خود را متفکر صاحب رسالتی می‌داند که اهمیت محوری مشکلات رابطه بین زنان و مردان را که امروزه از مباحث داغ جامعه است، به‌درستی شناخته است.

من می‌خواهم در مورد دو فصل از قسمت اول که برای اولین بار در اینجا منتشر می‌شوند، توضیح بدهم: «کشف باخوفن از حق مادری» به صورت دست‌نوشته به زبان انگلیسی در میان آثار فروم پس از مرگ او پیدا شد. این متن در اواسط دهه ۱۹۵۰ به‌عنوان مقدمه‌ای بر ترجمه انگلیسی حق مادری باخوفن نوشته شد که در آن زمان چاپ نشد. بالاخره در سال ۱۹۶۷ بنیاد بولینگن از ترجمه آثار باخوفن حمایت مالی کرد؛ اما مقدمه فروم با عنوان اصلی «اهمیت باخوفن برای امروز» فراموش شد و هرگز منتشر نشد تا پس از مرگ او که این متن به صورت دست‌نوشته به زبان انگلیسی در میان مقالاتش پیدا شد.

www.ketab.ir

---

۱. یوهان یاکوب باخوفن (Johann Jakob Bachofen) (۱۸۸۷-۱۸۱۵): حقوقدان و انسان‌شناس سوئیسی و نویسنده کتاب معروف حق مادری (۱۸۶۱).

۲. جورج والتر گرودک (Georg Walter Groddek) (۱۹۳۴-۱۸۶۶): پزشک و نویسنده آلمانی (شهر بادن کوزن)

3. *Mother Right*